

PODČETRTEK

Pre izvesnog vremena, a posle gotovo dvadeset godina, prvi put sam se, prelistavajući sajtove njenih opština, malo interesovao o Sloveniji. Znao sam */i puno puta lično viđao/* da je i ranije svaka opština bila organizovana, urbanizovana po austro-nemackom uzoru, privredno razvijena, sa makar jednom uspešnom firmom, ali sam bio iznenađen koliko tako mala država */po teritoriji i stanovništvu približna Oblasti Srbija-Centar/* ima opština. Gotovo da svako selo ima status opštine, samo što su one male */sa 600-1000, 1500 stanovnika/* više organizovane na volonterskom radu prvog čoveka.

Ponovo se zapravo potvrdilo ono što je životno dokazano, da je zapravo ključ privrednog i uopšte, razvojnog uspeha jedne sredine, a time i cele države u tim malim ćelijama lokalnog karaktera, **gde je na čelu domaćin koga svi znaju i kome svi daju mandat da ih predstavlja.**

DIREKTAN IZBOR DOMAĆINA /GRADONAČELNIKA/

Tako su, iz takvih malih slovenačkih sredina, rađani poznati i uspešni privredni subjekti, koji su u vreme ex-Jugoslavije bili simbol i san dobre karijere mnogih beogradskih i srpskih poslovnih ljudi. Neko će se setiti firmi */ a neke su i sada aktuelne/* ‘Polzela’, ‘Elan’, ‘Fruktal’, ‘Gorenje’, itd, a to su sve bile uspešne, izvezno orijentisane firme, koje su dolazile iz malih slovenačkih mesta-sela, i snagom svoje poslovnosti, kvaliteta, ali i dobrog poznavanja našeg mentaliteta*, osvajale naše srpsko ili tada zajedničko tržište, nalazeći ovde jeftinu radnu snagu i jeftine sirovine, ali i veliku kupovnu snagu.

**Srpski i tada jugoslovenski najveći proizvođač nameštaja SIMPO iz Vranja je bio prisutan na svim drugim tržištima, ali nije mogao da uđe na slovenačko, jer su Slovenci i tada, kao i sada, štitili svoje tržište i svoje brojne proizvođače nameštaja /i sve druge/, koji su sa druge strane, svi od reda, bili veoma rasprostranjeni na srpskom tržištu!!!*

I dok su oni, i u doba socijalističkog centrizma i dalje mudro, tiho i efikasno od sela stvarali privredne centre, a od njih urbane gradiće zadržavajući lokalno stanovništvo i jačajući standard života, u Srbiji je bila na delu */a čini se da se neke pojave osećaju i danas/* destrukcija najgore vrste – čupanje korena srpskom biću!

U SRBIJI SE VEĆ DECENIJAMA, ČINI SE, SISTEMSKI I SISTEMATSKI ČUPA KOREN SRPSKOM BIĆU!

Zaspostavljanje sela, ili još gore i gradova, pa i onih perspektivnih, učinilo je da se reka ljudi konstantno iseljava i bolje sutra traži u velikom prenaseljenom */’belom’/* gradu, ili van zemlje. Velika medijska kampanja u negativnom smislu */nije se, čini se, mnogi šta promenilo, ali se pomalo oseća osvešćivanje/* tipa ‘Srbija među šljivama’..... tako ostavi bogate i zdrave ‘šljivike’ da propadaju, ne hajući što, recimo u Danskoj, svaka ‘šljiva’ jednu ‘krunu’ vredi, i što eto dolaze poznati slovenački proizvođači sokova koji jeftino pazare naše šljive, odnose ih kod sebe na preradu, a zatim u luksuznoj ambalaži vraćaju

i papreno prodaju na našem tržištu kao svoj proizvod, uz dobru zaradu, a mi oduševljeni i puni hvale za njihovo delo, umesto da to sami radimo, uposlamo svoje ljude, njima skupo prodamo naše kvalitetno voće, i razvijamo standard svojih ljudi i svojih sredina !

Begunje na Gorenjskem, selo sa 975 stanovnika sa svetski poznatim proizodačem skija ELAN; Polzela 5000 stanovnika, sa čuvenom fabrikom čarapa POLZELA; Store 4000 stanovnika sa strateški i u vreme ex-Jugoslavije važnom železom; itd.

slika - Begunje motiv sela i administrativno proizvodnog centra sveskog proizodača skija

I tako, naša sela pusta i gotovo zatrta, bez ljudi, a njihova bogata i privredno jaka, sa disciplinovanom i relativno solidno plaćenom radnom snagom i grajom nove mladosti.

Naši gradovi u privrenom kolapsu sa armijom nezaposlenih i četama sirotinje, njihovi urbani, umiveni i u punom poletu.

Naša država na margini života, njihova već visoko kotirana u Evropi.

**A sve stoga što je nama mrska naša 'šljiva',
a njima nije.**

Doduše, treba biti iskren i reći da je i ovde bilo pokušaja, pa i nekih uspeha na planu razvoja sela i gradića, uglavnom tamo gde su se našli domaćini. Gornji Milanovac nam je najlepši primer, ali i Ivanjica, Arilje, kasnije i Svilajnac, i neki drugi. Ali, kako se samo sprdala elita polikrata beogradskih kojima je po prirodi sistema samo od sebe kapljalo, sa onima koji su od ničega i iz ništa nešto stvarali. Kako su se radovali njihovom slomu, a neke bi jednostavno, umesto da pospeše u svom uzletu, preveli kod sebe i dali im činovničko uhlebljenje, i time sasekli motore pokretače mesta u usponu.

A mnogi gradovi nisu mogli da naprave veći privredni zamah, pa time ni njihova sela i okruženje, jer su uglavnom služili kao odskočna daska raznim protrčavajućim partijsko plemenskim kadrovicima, veoma često slabe obrazovne i kvalifikacione strukture, /neretko nezainteresovanim za lokalni razvoj/ na njihovom putu ka 'prestonom' gradu.

Danas Srbija, posebno 'Moravska', a naročito Oblast Srbija-Centar počinje da bude svesna svoje zablude, i pozitivne snage počinju da ispravljaju pogrešne korake. Počinju da se biraju domaći ljudi, domaćini, ali još uvek je, čini se, prisutan jak otpor ideologa našeg puta prošlosti i njihovog podmlatka. Oni bi i dalje po starom. Na našu štetu-naravno!

Ipak Srbija je u velikim mukama, i htela ne htela, bila ometana ili ne, ona se, po prirodi neke božje ravnoteže, vraća svome izvoru, i to je možda naše spasenje!

slika Opština Podčetrtek. 60.6m2 3224 stanovnika status-opština u Sloveniji /<http://podcetrtek.eu/index.php?index/>

Ovu sliku sm uzeo kao primer kako se jedno bezlično malo mesto, gotovo selo, može sa jednim ovako lepim, dekorisnim kružnim tokom, urbano oplemeniti i učiniti stanovnicima radost života. Ovako bi trebalo i naša sela i male varoši da se urede /na primer da se u Oblasti počne od lađevačke raskrsnice za aerodrom 'Morava', ili raskrsnice za skretanje za Trepča Banju, ili one u Ravnom Gaju kod Kragujevca, itd/, kad već nisu do sada, kako bi i naš čovek osetio zadovoljstvo života svoje sredine, ma gde ono bilo. Ne verujem da je cena uređena veća od 20-30.000 eura, a vi možda pitate odakle pare! Pa samo zamislite koliko se takvih uređenih sela i malih varoši moglo oplemeniti za cenu samo jednog Prokopa koji je do sada progutao 1,2 milijarde eura /novinski izvor/, a svake godine mu se i dalje /bar po novinskim natpisima/ usipa po dodatnih 5-6 miliona eura. Ako hipotetički imamo 10.000 sela, a nemamo, ako bi se za svako dalo po 20-40.000 eura, dolazimo do cifre od 200-400 miliona eura, a to je tek 1/6 odnosno 1/3 dosada ubačenih para u 'bure bez dna' zvano Prokop. A šta se time moglo dobiti na nivou Srbije, i u prostorno-urbanom, i u ekonomskom, i u razvojnom i demografskom smislu, a šta se ovako dobija /pa i da je ovaj 'bunar' završen/ i običnom čoveku je jasno. Zato polako ispravljajmo greške, a 'prestonicu', /kako vole da je zovu, a ne znamo zbog čega !/, kao što je već rečeno - pod kontrolu!

Slovenija nema ni Prokop ni 'najveći' most, ni 'metropolu', pa joj ništa ne fali, ne pati, naprotiv, ali zato ima urbani i razvijeni život u svim svojim delovima, i srećne građane koji vole svoju zemlju i raduju se napretku svojih sredina. Zato su oni u Evropi, jer su postepeno, vremenom, svojim skladnim regionalnim, harmonizovanim razvojem postajali Evropa, a onda i u nju ušli, a mi bi da prvo 'uđemo' u Evropu, onako prečicom, a posle da, ako treba, i pokušamo da to postanemo! U narodu ima uzrečica :Teško da će moći !!!